

Christian Clauwers

Het Verhaal van

We zijn vergeten hoe het is om te leven mét de natuur

MILIEUFOTOGRAAF EN ONTDEKKINGSREIZIGER CHRISTIAN CLAUWERS

Hij heeft de vijf oceanen bevaren, de twee poolgebieden intensief bezocht en 114 landen wereldwijd gezien. Het klinkt als het betere Jules Verne-verhaal, maar de avonturen van milieufotograaf en ontdekkingsreiziger Christian Clauwers omvatten meer dan dat. "Met mijn foto's wil ik de directe gevolgen van de klimaatopwarming op onze oceanen en poolgebieden tonen, en mensen oproepen: 'Dit staat er op het spel!'"

DOOR SANDRA GENIJN | FOTOGRAFIE KAREL DUERINCKX & CHRISTIAN CLAUWERS

Als je Palau wil bezoeken, moet je bij binnenkomst een statement ondertekenen - een hele bladzijde in je paspoort - waarin je belooft om de unieke schoonheid van het eiland te bewaren én te beschermen", start Christian Clauwers zijn verhaal. "Hoe schoon is dat? Palau als het Zwitserland van de Stille Oceaan." (lacht) Verhalen vertellen, kan hij als geen ander. De prachtige foto's krijg je er gratis bij. Al ruim een decennium zwerft Christian de wereld rond om datgene te vertellen wat nog te vaak onderbelicht blijft. "Dat het klimaat verandert, beseffen we ondertussen, maar in welke mate dat onze natuur en oceanen zienderogen aantast, helaas niet. Dat verhaal wil én moet ik vertellen."

Reservekopie

Een job als milieufotograaf kent geen kantooruren noch landsgrenzen, en dus is Christian meestal *on the road*, ergens ter wereld. Nochtans zag zijn toekomst er ooit honkvaster uit. "Ik heb twee masterdiploma's", vertelt hij. "Eén in politieke wetenschappen en één in global management. Daarmee ben ik eerst aan de slag gegaan in het Vlaams Parlement, als communicatieverantwoordelijke. Foto's maakte ik al langer, hobbygewijs. De echte trigger is er gekomen toen ik in 2014 de Wereldzadenbank op Spitsbergen bezocht, een waanzinnig project waar zaden van zoveel mogelijk plantenrassen en voedselgewassen bewaard worden. In een 130 meter diepe bunker in de permafrost zit een soort reservekopie van de wereldwijde zadencollectie. Ik vond dat zo fascinerend en waardevol! Dat bezoek heeft echt mijn toekomst hertekend. Dáár heb ik beslist om van mijn passie ook mijn missie te maken. Voortaan wilde ik door foto's het spanningsveld tussen mens en natuur in beeld brengen, met de focus op ons veranderende klimaat. Als een documentairefotograaf, een beeldverteller die

de *global warming* portretteert, zeg maar. Het liefst fotografeer ik plekken waarvan je het bestaan amper kent, die je moeilijk kan bereiken en die daarom des te interessanter zijn. Je vindt er niet alleen de natuur in haar puurste vorm, maar je ziet er ook beter de impact van de mens. Mijn belangrijkste boodschap? Dit staat op het spel, mensen, hier moeten we voor vechten. Exploreren, fotograferen, inspireren en sensibiliseren: het is ondertussen mijn levensdoel geworden.”

Vol microplastics

‘Blessed are the curious, for they will have adventures’ (gezegend zijn de nieuwsgierigen, hen wacht het avontuur, red.). Deze leuze vind je terug op de website van Clauwers. Het is hem op het lijf geschreven. Een van die unieke avonturen beleefde hij vorig jaar op de gerenommeerde Belgica, bekend als het beruchte schip waarmee Adrien de Gerlache ooit de Zuidpool verkende. Vandaag is de RV Belgica het nieuwe onderzoeksschip dat in opdracht van de Belgische staat wetenschappelijk onderzoek verricht. Clauwers: “Vorige zomer had ik de kans om als fotograaf mee te gaan op een van zijn eerste internationale opdrachten, met een groot aantal topwetenschappers aan boord. Stond toen op de agenda: tussen Toulouse en La Spezia – met een rondje rond Corsica en Sardinië, tot voor Sicilië en de Libische kust – metingen doen op exact dezelfde plek waar zestien jaar eerder dezelfde metingen waren gedaan. Met een dieptenet namen ze tot driehonderd meter onder het wateroppervlak planktonstalen en vergeleken die met eerder genomen exemplaren. De resultaten waren helaas bedroevend, want het zoöplankton – levend plankton – bleek vol met microplastics te zitten. Dat heeft mij echt heel hard geraakt. Het was bijzonder confronterend, maar heeft me tegelijk gemotiveerd om te blijven doen wat ik doe.”

bestemmingen die op Christian een onuitwisbare indruk maakten

ROSSZEE [Antarctica]

“Een van de meest iconische plekken van Antarctica en zowat het grootste mariene reservaat ter wereld. Het is een immens gebied van 1,5 miljoen vierkante kilometer in het zuidelijke deel van de Zuidelijke Oceaan. Meer dan 70 procent van het gebied is beschermd, de rest is voorbehouden voor gecontroleerde onderzoeksvisserij. Voor mij het meest wilde stuk op aarde dat ik ooit zag. In die Rosszee ligt Rosseiland, een vulkanisch eiland dat grotendeels bedekt is met ijs en sneeuw. Het werd in 1841 ontdekt door ene James Ross. De Britse ontdekkingsreizigers Robert Falcon Scott en Ernest Shackleton bouwden er later expeditiehutten, die je nog altijd kan bezichtigen. Onwijs indrukwekkend vond ik dat.”

BHUTAN [Azië]

“Gelegen in de Himalaya, tussen China en India. Het is een koninkrijk zonder zeeën of oceanen, maar wel rijk aan meren met smeltwater. Dit erg gesloten koninkrijk houdt vast aan tradities, waar ik wel van hou. Iedereen leeft er op een harmonieuze manier op het ritme van de natuur, zonder die uit te putten. Alleen al daarom heeft dit land mijn hart gestolen.”

PALAU [Pacific, Stille Oceaan]

“Een soevereine eilandstaat in de Stille Oceaan die een aantal jaar geleden als eerste land aan zijn toeristen een zogenaamde ‘eco-pledge’ heeft gevraagd. Dat is een stempel in je paspoort waarmee je je als bezoeker engageert om het milieu van het eiland te respecteren. Daar blijft het trouwens niet bij, want de staat heeft ook een beleid ingevoerd om die milieuregels beter af te dwingen, onder andere door meer controle en een strengere aanpak van overtredingen. Zelfs zonnebrandcrème met verontreinigende chemicaliën is er verboden. Stel je voor wat voor een impact het zou hebben als alle landen dat zouden doen ...”

“**Het liefst fotografeer ik plekken waarvan je het bestaan amper kent, die je moeilijk kan bereiken. Je vindt er niet alleen de natuur in haar puurste vorm, maar je ziet er ook beter de impact van de mens.**”

264 inwoners

Oceanen en de poolgebieden: het zijn Christian Clauwers' absolute *coups de coeur*. "Sinds 2017 maak ik elk jaar een expeditie naar één specifieke bestemming, en probeer ik er een tentoonstelling, boek en een aantal lezingen aan te koppelen." Hoogtepunten zijn er bij de vleet. De tocht over de Zuid-Atlantische Oceaan hoort daar zonder twijfel bij. "In 2018 mocht ik een maand lang mee aan boord van een schip met oceanologen, mariene biologen en vogelliefhebbers, die de fauna en flora op hun traject in kaart moesten brengen. Een unieke ervaring, zonder meer. De tocht ging van Ushuaia (Patagonië, Argentinië), de zuidelijkste stad ter wereld, naar de Kaapverdische Eilanden, en bracht ons langs een van de meest afgelegen eilanden ter wereld: Tristan da Cunha, op zo'n 2.800 kilometer ten zuidwesten van Kaapstad. Er wonen naar schatting 264 mensen die oorspronkelijk tot slechts negen families hoorden. Het is echt ongelooflijk om te zien hoe de bewoners er harmonieus samenleven, op het ritme van de natuur, analoog, zonder geld of horloges, op basis van veeteelt en landbouw, en dat op een bijzonder kleine oppervlakte (*de kust meet amper 11 kilometer, red.*). Wat ik er vooral leerde? Dat we vergeten zijn hoe het is om te leven mét de natuur."

Afgelegen atollen

Maar er staat meer op Clauwers' curriculum, veel meer. Zo ging hij in 2019 aan boord van het bevoorradingsschip Marion Dufresne naar de ongerepte eilanden Kerguelen en Crozet in de Zuid-Indische Oceaan. Ook

zeilde hij met twee vrienden vier maanden lang naar de meest afgelegen atollen in de Pacific. "Die atollen zijn vaak een perfecte vertaling van de impact van de klimaatopwarming. Met een hoogte van soms amper drie meter zie je ze voor je ogen wegzinken. Letterlijk. Bovendien leidt de opwarming van het zeewater tot een massale koraalverbleking en -sterfte. Vrolijk word je van die aanblik niet, dat kan ik je verzekeren."

Stokvis

Ook een recentere foto-opdracht voor de regionale overheid van de Lofoten, in het

"Op het vlak van het klimaat is het momenteel twee na twaalf. Maar apathisch afwachten helpt ons geen stap vooruit."

“
Dat het klimaat verandert, beseffen we ondertussen, maar in welke mate dat onze natuur en oceanen zienderogen aantast, helaas niet. Dat verhaal wil én moet ik vertellen.

noorden van Noorwegen, was een wake-upcall. "Het is een regio die je niet met een associeert met klimaatopwarming, en toch", vertelt de fotograaf. "De lokale bevolking woont er dicht bij de kust en leeft vooral van de visserij. Zo is de skrei, de winterkabeljauw die te drogen wordt gehangen aan houten stokken (stokvis), er erg populair. Normaal zijn de weersomstandigheden er ideaal om die skrei te vissen, en dat al eeuwenlang. Helaas is dat stilaan aan het veranderen: de winters worden er warmer, de zomers natter, waardoor die balans zoekraakt. Bovendien zwemt de skrei niet meer zo diep in de baai, waardoor de vissers verder moeten uitvaren. Dat is niet zonder gevaar, gezien de sterke stroming en het ruwe klimaat. Kortom, de eeuwenoude band tussen mens en natuur komt er onder druk te staan, en dat zet een bezoeker, alweer, aan het denken. Op het vlak van het klimaat is het momenteel twee na twaalf. Maar apathisch afwachten helpt ons geen stap vooruit. Ik ben er daarom nog steeds van overtuigd dat elk individu een nuttige bijdrage kan leveren, hoe klein die ook is."

Blik vooruit

Of er toekomstplannen zijn? "Zeer zeker", lacht Christian. "Normaal gezien kon ik met een Russische ijsbreker mee om de Witte Zee te gaan verkennen, richting Nova Zembla, maar dat project staat om de gekende redenen *on hold*. Helaas. Wat wél op de agenda staat, is een nieuwe expeditie naar de Pacific, later dit jaar. "Ik wil graag elke soevereine staat in de Stille Zuidzee in beeld brengen, en dat project wil ik het komende jaar afronden." ■

Meer info over Christian en zijn werk (expo's, publicaties, lezingen, foto's) vind je op www.clauwers.com.